

Гончар Віталій

к.е.н., доцент кафедри

Сумський національний аграрний університет

м. Суми, Україна

ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ НОРМАТИВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ДЕРЖАВНОЇ АУДИТОРСЬКОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ

Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 28 жовтня 2015 року № 868 [1] було створено «новий» суб'єкт державного фінансового контролю – Державну аудиторську службу України (Держаудитслужбу) шляхом перетворення Державної фінансової інспекції (Держфінінспекції). Діяльність Держаудитслужби регулюється Конституцією та законами України, указами Президента України та постановами Верховної Ради України, актами Кабінету Міністрів України, зокрема Положенням про Державну аудиторську службу України, затвердженим постановою Кабміну від 3 лютого 2016 року № 43 [2] та іншими законодавчими актами.

Метою нашого дослідження є порівняльний аналіз змісту Положення про Державну аудиторську службу України [2] (далі – Положення) та Положення про Державну фінансову інспекцію України [3] в контексті зміни пріоритетності форм здійснення державного фінансового контролю з фіскальної (ревізія) на превентивну (аудит).

Необхідно зазначити, що в самій постанові про утворення Держаудитслужби [1] немає обґрунтування необхідності здійснення такої реорганізації. Але реформування Державної фінансової інспекції передбачене і Концепцією розвитку державного внутрішнього фінансового контролю (далі – Концепція) [4] і Стратегією розвитку системи управління державними фінансами (далі – Стратегія) [5]. Тому справедливим є очікування, що в новому Положенні повинні бути зроблені зовсім інші акценти стосовно діяльності органу фінансового контролю, який досліджується. В той же час в тексті

документу відсутні кардинальні нововведення, що відповідали б логіці здійснюваних реформ.

В цілому зміст пунктів Положення, які регулювали завдання, функції та права Держфінінспекції, а тепер – Держаудитслужби, майже не змінився. Найсуттєвішими змінами можна вважати розширення з трьох до п'яти форм (напрямів) здійснення державного фінансового контролю Держаудитслужбою. Такими формами мають бути:

- державний фінансовий аудит;
- перевірка державних закупівель;
- інспектування (ревізія);
- моніторинг закупівель;
- контроль за станом внутрішнього аудиту.

З наведеного переліку додатковими позиціями є «моніторинг закупівель» та «контроль за станом внутрішнього аудиту». Однак таке розширення форм діяльності Державної аудиторської служби не узгоджується із Законом України «Про основні засади здійснення державного фінансового контролю в Україні» (далі – Закон) [6], в статтях 2-5 якого, йдеться про здійснення органом державного фінансового контролю тільки: державного фінансового аудиту, перевірки держзакупівель та інспектування. Крім того, ми вважаємо некоректним застосований термінологічний апарат. Під «моніторингом закупівель» напевно мається на увазі моніторинг державних закупівель, втім, оскільки, в Положенні не надається тлумачення такої форми здійснення контролю, потребує роз'яснення чим «моніторинг закупівель» відрізняється від «перевірки державних закупівель». Те ж саме можна зазначити і про «контроль за станом внутрішнього аудиту». Визначення такої форми здійснення держфінконтролю відсутнє як в Положенні, так і в Законі.

Новим, що з'явилося в Положенні і пов'язане з проведенням державного фінансового аудиту є лише норми про те, що Держаудитслужба:

- здійснює контроль не тільки за цільовим, але і за ефективним використанням і збереженням державних фінансових ресурсів, необоротних та

інших активів, а також за станом і достовірністю бухгалтерського обліку і фінансової звітності (пп. 4, п.4 Положення);

- проводить оцінку: управління бюджетними коштами, досягнення їх економії, стану фінансової і господарської діяльності, ефективності і результативності в діяльності підконтрольних установ; достовірності фінансової звітності підконтрольних установ (пп. 5, 6, п.4 Положення);

- має право безоплатно отримувати відомості, необхідні для проведення аналізу фінансово-господарської діяльності підконтрольних установ (пп. 2, п. 6 Положення).

З огляду на зазначене, складається враження, що перетворення Держфінінспекції в Держаудитслужбу більшою мірою схоже на чергову «зміну вивісок», ніж на реформування за європейськими стандартами. Тим більше, що здійснена реорганізація не зовсім відповідає термінам та формату проведення, передбаченим розділом V Концепції [4] та розділом VIII Плану заходів щодо реалізації Стратегії [5].

Для виправлення ситуації, що склалася, і покращення засад нормативного регулювання діяльності Державної аудиторської служби України, на нашу думку, необхідно:

- 1) внести зміни до Закону України «Про основні засади здійснення державного фінансового контролю в Україні», щодо розширення переліку і трактування сутності форм (напрямів) здійснення фінансового контролю Держаудитслужбою;

- 2) внести відповідні зміни та доповнення до Положення про Державну аудиторську службу України, максимально деталізувавши функціональні обов'язки органів Держаудитслужби у відповідності до поставлених завдань та в розрізі форм (напрямів) здійснення фінансового контролю;

- 3) відмінити дію Положення про Державну фінансову інспекцію України, яке на даний момент ще залишається чинним.

Список використаних джерел

1. Про утворення Державної аудиторської служби України: постанова Кабінету Міністрів України від 28.10.2015 № 868 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/868-2015-п>
2. Положення про Державну аудиторську службу України: затв. постановою Кабінету Міністрів України від 03.02.2016 № 43 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/43-2016-п>
3. Положення про Державну фінансову інспекцію України: затв. Указом Президента України від 23.04.2011 № 409/2011 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/499/2011>.
4. Концепція розвитку державного внутрішнього фінансового контролю на період до 2017 року: схвал. розпорядженням Кабінету Міністрів України від 24.05.2005 № 158. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/158-2005-р>
5. Стратегія розвитку системи управління державними фінансами: схвал. розпорядженням Кабінету Міністрів України від 01.08.2013 № 774-р [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/774-2013-р>
6. Про основні засади здійснення державного фінансового контролю в Україні: Закон України від 26.01.1993 № 2939-XII в ред. Закону України від 16.10.2012 № 5463-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2939-12>